

Cuprins

Un surprinzător diptic mariologic nicodimian — geneza, redescoperirea și semnificațiile unei suite de mistagogii (diac. Ioan I. Ică jr) 7

constituirea corpusului nicodimian — geneză și etape (7) / în centrul său — sfântul Grigorie Palama... (10) / ... și Fecioara Maria (12) / un diptic mistagogic mariologic uitat (13) / ... uitare și redescoperire (15) / geneza omiletico-îmnografică a unei sărbători mistagogice în Constantinopolul medio-bizantin (19) / mistagogia athonită a unei sărbători constantinopolitane (30) / nucleul: discursul mariologic-isihast al sfântului Grigorie Palama (31) / encomionul mariologic nicodimian (35) / „octoihul” nicodimian, mistagogie îmnografică — exegeză și teologie doxologică (37) / „Rugul Aprins” în România sovietizată — mistagogia mistagogiilor (42)

I

*Mistagogia isihastă nicodimiană
— în duhul sfinților Grigorie Palama
și Dionisie Areopagitul
Athos, 1794*

Nicodim Aghioritul, Sinaxarul pentru 21 noiembrie . . . 51

Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului,
Cuvânt la Intrările Născătoarei de Dumnezeu și la viața
egală cu îngerii pe care a dus-o ea în Sfintele Sfintelor
transpus în limba simplă [populară] de Nicodim

monahul 55

prolog — dificultatea temei (55) / invocarea ajutorului Fecioarei (56) / solicitarea sprijinului auditoriului (57) / Fecioara — la mijloc între Dumnezeu și om (57) / — la mijloc între Israelul vechi și cel nou (58) / — la mijloc între Dumnezeu și oameni și Împărăteasă (58) / în ce fel a ajuns Fecioara împărăteasă a toate (59) / Fecioara — cosmos concentrat (61) / — concentrare a Luminei dumnezeiești (61) / — soare al creației, cer al Soarelui Dumnezeu (62) / lauda frumuseții Fecioarei (62) / frumusețea Ei vine dinăuntru (64) / e mai mare decât a lui Iosif (64) / la Templu, în loc de studii, ca să devină tron al lui Dumnezeu (65) / viața ascunsă a Fecioarei în Sfintele Sfintelor — apologie tăcută (67) / rod al rugăciunii, adusă în casa rugăciunii (67) / adusă la numai trei ani (68) / întâmpinată de arhieru (69) / preferă cu înțelepciune pe Dumnezeu (69) / superioară lui Moise (70) / superioară lui Avraam și Melchisedec (71) / superioară lui Enoh și lui Ilie (72) / superioară serafimilor (75) / hotar și mijlocitoare între creat și Necreat (77) / purtătoare a Treimii prin iubire (77) / toate harurile vin prin Fecioara (78) / lauda Fecioarei și a mijlocirii ei (79) / revenire la tema cuvântului (80) / în Sfintele Sfintelor realizează toate prefigurările (80) / hrănită aici de înger (81) / umbrirea Fecioarei de Puterea Celui Preaînalt e unire (82) / viața în Templu ca în rai (82) / plină de milă, își propune să mijlocească la Dumnezeu pentru oamenii căzuți (83) / convorbind cu Dumnezeu, descoperă o nouă practică și contemplare (84) / dincolo de virtute și cunoaștere (85) / dincolo de filozofie și gândire (85) / Fecioara, exemplu de isihie (87) / îndemn la contemplare mistagogică (88) / cosmosul și

omul (88) / simțire — imaginație — opinie — gândire — minte (89) / Fecioara își cercetează puterile sufletești (90) / și alege doar viața minții (91) / viața isihastă a Fecioarei (92) / necesitatea luminii și vederea lui Dumnezeu în oglindă (93) / lauda unirii cu Dumnezeu din Fecioara (94) / îndemn final (96)

Nicodim Aghioritul, Cuvânt de laudă la Intrările Doamnei noastre de Dumnezeu Născătoarea 99

dublele haruri ale Fecioarei — ființiale (99) / — energetice (100) / tema sărbătorii — întoarcerea la Dumnezeu (100) / Dumnezeu, Centrul creației, și hora creaturilor (101) / mișcările circulare ale creaturilor (102) / cercurile liturgice (103) / mișcarea circulară — explicație teologică (104) / căderea din cerc în rectiliniu (104) / ruperea cercului creației prin vârful său — Eva (105) / coruperea mișcării rectilinii a creaturilor (106) / chemarea profetică la întoarcere (107) / întoarcerea femeii la Dumnezeu prin intrarea Fecioarei în templu (108) / imitarea mișcării ei de sufletele fecioare (109) / forța de atracție a Fecioarei (110) / transmiterea ei „electrică” (110) / forța iubirii — „Cântarea Cântărilor” (111) / magnetismul iubirii divine (112) / atracția liberă a harului (113) / Porumbița și atragerea porumbițelor (114) / atracția creaturilor de polul Fecioarei (115) / treptele templului și cântările treptelor (116) / templul și părțile lui (118) / Sfânta Sfințelor și tainele ei (118) / îndemn la imitare mistagogică (120) / lauda Fecioarei (121) / ultim îndemn mistagogic (121)

Nicodim Aghioritul, Octoihul Intrării Fecioarei Maria în templu

Canoane noi pe opt glasuri la Intrările Doamnei noastre de Dumnezeu Născătoarea	123
Primul canon, glasul 1	123
Al doilea canon, glasul al 2-lea	129
Al treilea canon, glasul al 3-lea	135

Al patrulea canon, glasul al 4-lea	142
Al cincilea canon, glasul al 5-lea	148
Al șaselea canon, glasul al 6-lea	154
Al șaptelea canon, glasul al 7-lea	160
Al optulea canon, glasul al 8-lea	167
Nicodim Aghioritul, Lauda Fecioarei Maria	175

II

Mistagogia doxologică medio-bizantină — nucleul eortologic canonic originar Constantinopol, cca 880

Cel mai vechi tipic bizantin	195
Imnografia din Mineiul pe noiembrie	201
Vecernia și Utrenia Înainte-serbărilor Intrării Fecioarei Maria în templu, 20 noiembrie	201
Vecernia și Utrenia serbării Intrării Fecioarei Maria în templu, 21 noiembrie	210
Imnografie bizantină inedită	239
I. Condacul complet	239
II. Alte canoane	246
III. Alte stihiri	268

III

Mistagogia neoisihastă a Maicii Domnului „Rugul Aprins” — floarea de foc a Ortodoxiei românești Antim, 1948 — Rarău, 1958 — Aiud, 1962

Căi spre „Rugul Aprins” — introducere îngemănată (diac. Ioan I. Ică jr și pr. Elia Citterio)	275
Imn Acatist la Rugul Aprins al Născătoarei de Dumnezeu — ieroschimonahul Daniil Sandu Tudor Punct ermeneutic la <i>Imnul Acatist al „Rugului [Aprins]”</i> . Argument	309

Imn Acatist la Rugul Aprins al Născătoarei de Dumnezeu	315
Epilog la Acatistul „Rugului [Aprins]”	353

IV

„Scara” isihastă în versuri a monahului Teofan din „Filocalie” în trei variante, și secretele lor” (diac. Ioan I. Ică jr)	369
---	-----